

Hamsun-nytt

Knut Hamsuns verk og virkning i inn- og utland
Nr. 3, oktober 2005, 17. årgang

Grimstad har fått en bauta
til minne om Knut Hamsun

Hamsun-Selskapets informasjonsblad
utgitt av Kompetansesenteret ved Knut Hamsun videregående skole, Hamarøy

REDAKSJONEN HAR ORDET

Hamsun synes å motivere mennesker uansett nasjonalitet til å engasjere seg. De skriver leserinnlegg, de lager film om Hamsun eller oversetter hans bøker, de deltar i hissig debatter om hans politiske synsvinkler, de holder litterære foredrag for å fatte hva som skjer med dem når de leser Hamsun. De reiser minnestein, arrangerer Hamsun-dager og selvfølgelig er det også de som tenker på Hamsun-navnet som merkevare og definerer kultur som vekstnæring.

Det er sant at Hamsun fortsetter å leve i så mange hoder at det nesten ikke er til å tro at han faktisk døde for mer enn 54 år siden. Noen liker Hamsuns bøker, noen tar de som utgangspunkt for egne ideer, noen synes at Hamsun var nazist og at det er det vi må snakke om, basta. "Likegyldighet er jo det verste," sier filmregissør Knut Erik Jensen og gleder seg til å lage en ny TV-dokumentar om Hamsun. Selv ble Jensen evakuert fra Finnmark under krigen. "Jeg har et ambivalent forhold til Hamsun," sier han og gir således rom til de motstridende følelser som Hamsun kan utløse.

Jeg tror det er det beste som vi alle kan ønske oss: Et ambivalent forhold til Knut Hamsun. Et forhold som er romslig nok til å tillate alle de lyse og de mørke sidene som han har presentert oss i løpet av sitt lange liv.

Elke Kriehn
Redaksjon Hamsun-Nytt
Kompetansesenter Knut Hamsun vgs
Hamarøy

ET ORD FRA STYRET:

518 medlemmer har betalt kontingent for 2005, det vil si at ca. halvparten ikke har betalt enda. Medlemmer som ikke betaler vil bli strøket fra medlemsregisteret.

TITTEL: HAMSUNBAUTA

Den norske kulturminnedagen 2005 ble markert i september ved en rekke arrangementer som fant sted på Tjore, vest for Grimstad, ca en kilometer fra Nørholm. Et av dagens høydepunkter var avdukingen av en 3 ½ m høy bautastein (se bildet på forsiden), med en messingplate med tekst felt inn i steinen. Teksten lyder: "Vi er allesammen paa Reise til et Land som vi kommer tidnok til. Det haster ikke med os, vi tar Tilfældighetene med paa Veien". Etter dette sitatet fra *Paa gjengrodde Stier* står følgende på messingplaten: "Til minne om Knut Hamsuns spaserurer mellom Nørholm og Ågre bro de siste årene han levet. Reist til Kulturminnedagen 11. september 2005". -

"Det bør være en oppfordring til oss alle at vi stanser, og tar oss litt mer tid på vår livsvandring, sa Åse Gunhild Woie Duesund som avduket bautaen. Selv husker hun Hamsun som "gikk med hendene samlet bak ryggen med rolige skritt forbi Revhaugen hvor vi ungene satt." Hun kan bekrefte at det var sant at barna kastet snøballer etter Hamsun, slik han beskriver det i *På gjengrodde Stier*. (Grimstad Adresse-tidende, 13.08.05) - Det er et sammen-skuddslag av Landvik Historielag, Selskapet for Grimstad bys vel og Hamsun-Selskapet avd. Grimstad som har bekostet steinen. (Tekst: O. Vegaard)

INTERNASJONALT

En vandrer spiller med sordin på italiensk: Det italienske forlaget Iperborea presenterer en ny italiensk utgave av Hamsuns roman *En vandrer spiller med sordin* under Hamarøys Hamsun-dager i Milano i november 2005. Romanen kom ut på norsk i 1909 og lanseres under litteraturseminaret som Universitetet i Tromsø arrangerer.

Den Gaadefulde på fransk: Hamsuns ungdomsroman *Den Gaadefulde* foreligger nå på fransk. Hamsun skrev boken som 17-18åring da han gikk i skomakerlære i Bodø. Boken er oversatt av Pierre Grouix som var tilstede under Hamsun-dagene på Hamarøy i fjor. Forordet i den franske utgaven er skrevet av professor Régis Boyer ved universitetet Sorbonne i Paris. *Nordlys* annonserer boken under tittelen "Kuriøsitet på fransk" (31.08.05).

Rue Vaugirard nr. 8 i Paris, ikke langt fra Sorbonne: Her skrev Hamsun "Pan".

Tysk seminar om Ibsen og Hamsun: Dr. phil. Ulrich Kriehn, litteraturviter, Hamsun-kjenner og medlem av det

norske Hamsun-Selskapet (f.ø. ikke i familie med Hamsun-Nytt-redaktør Elke Kriehn) arrangerer et litterært seminar om Ibsen og Hamsun i mai 2006 i Waldenburg, Baden-Württemberg. Påmelding senest 15.03.2006. Informasjon: Dr. Ulrich Kriehn, Sonnenhalde 3, 74632 Neuenstein, Tyskland. E-post: Ulrich.Kriehn@t-online.de

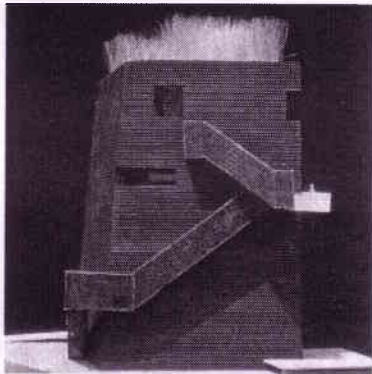
Hamsun-filmpremiere i Kaukasus: Olga Zguenti, leder av Hamsun-Selskapet i Tbilisi/Georgia, melder at hennes film *I Æventyrland* hadde premiere den 19. oktober 2005 i Tbilisis største kino. Kinoen er oppkalt etter Georgias geniale forfatter av 12. århundret, Rustaveli, og i så måte etter Zguentis mening et spesielt adekvat sted for å vise den 90 minutter lange filmen for første gang. Filmen inneholder opptak fra Kaukasus og fra Hamarøy, hvor Zguenti var på besøk sommeren 2004. "Jeg mottok mange telefoner i dagene etter premieren fordi folk ville takke meg for filmen," skriver en lykkelig og lettet Olga Zguenti.

HAMSUNSENTER PÅ HAMARØY

Klart for bygging: I oktober 2005 vedtok Nordland fylkesting enstemmig at det lenge omdiskuterte Hamsunsenteret nå skal realiseres. Arbeidet med å utvikle et internasjonalt Hamsunsenter på Hamarøy startet i 1994. Senteret har en total kostnadsramme på 78,8 millioner og er tegnet av arkitekt Steven Holl fra New York (www.stevenholl.com). Det er håp om at den nye regjeringen øremerker statens andel på 30

millioner for senterets finansiering i statsbudsjettet. Senterets prosjektleder Alf-Einar Øien og fylkesråd for kultur og miljø, Heidi Kristin Sæthre, mener at det ikke blir vanskelig å få sponsorer for å dekke de gjenstående 19 millioner kroner. ”Vi har hatt følerne ute i sponsormarkedet, og interessen er stor,” sier Sæthre. Hvis alt faller på plass, kan grunnsteinen til Hamsunsenteret legges under Hamsun-dagene på Hamarøy sommeren 2006. (*Aftenposten Aften* 12.10.05; *Avisa Nordland, Nordlys, Fædrelands-vennen*, 13.10.05)

Storfornøyd: Styreleder i Hamsun-Selskapet og førsteamanuensis ved Universitetet i Tromsø Even Arntzen, er ifølge lokalavisen *NordSalten* (23.09.05) ”storfornøyd” med at det nå endelig ser ut til at Hamsunsenteret realiseres. ”Hamsunsenteret vil gi

Modell av Hamsunsenteret etter Steven Holls tegning.

Hamsun-Selskapet en ny, flott arena for sine aktiviteter, og for avviklingen av kommende litteraturseminarer vil det selvfølgelig få stor betydning. Etableringen av Hamsunsenteret er positiv for landsdelen, ja for hele landet,” mener Arntzen. Han har vært

involvert i planleggingen når det gjelder innholdsdelen av Hamsunsenteret, sammen med kollegene Nils Magne Knutsen og Henning H. Wærp. Han mener at det er og blir en svært utfordrende oppgave. ”I denne sammenhengen håper vi å kunne bli noe fristilt i forhold til jobbene våre ved universitetet for å kunne bidra sterkere i innholdsplanleggingen i slutfasen. Å fortsette med dette på dugnadsbasis vil neppe være godt nok. Men dette er jo til syvende og sist et økonomisk spørsmål, sier Arntzen, som ikke tror det er realistisk å håpe på at Universitetet i Tromsø vil opprette forskerstillinger ved Hamsunsenteret i Hamarøy – i hvert fall ikke i første omgang.

World Hamsun Center: Lærer, politiker og kulturpersonlighet Tore Hestbråten fra Hamarøy er helt enig i at Hamsunsenteret bør få nytt navn. Bygget bør bli hele verdens Hamsunsenter, mener Hestbråten, og derfor få navnet *World Hamsun Center*. ”Så stort synes jeg vi skal tenke når vi først er i gang,” sier han. (*Avisa Nordland* 06.10.05)

HAMSUN-STEDER

BARNDOMSHJEMMET I HAMSUND

Prosjektleder Arne André Solvang fra Salten Museum mener restaureringsarbeidene på Hamsuns barndomshjem kan være ferdig i 2008. Fjøsøt har fått ny grunnmur og nytt torvtak. ”Ettersom bygningene er fredet, stilles det store krav til den håndverksmessige gjennomføringen for å gjenvinne det visuelle inntrykket bygning-

ene en gang ga,” sier Solvang. ”Så langt har vi vært mest opptatt av å få fjøset tett. Vi håper å bli ferdig med de utvendige arbeidene på bygningen i løpet av høsten.”

Det gjenstår en del arbeider før fjøset som planlagt kan brukes til formidling og utstillinger. Også på eldhuset og hovedhuset må det gjøres en del arbeid. Barndomshjemmet har ikke opplevd de store besøkstallene de siste årene. Det kan endre seg når restaureringsarbeidene er fullførte, mener Solvang. ”Når det står ferdig kan vi tilby et både variert og spennende produkt. Aktivitetene i Hamsund vil bli tilpasset det som skal skje i Hamsunsenteret. Det er behov for et nært samarbeid for å oppnå best mulig resultat begge steder.” (*Avisa Nordland*, 10.10.05)

DIKTERSTUEN V/ SKOGHEIM

Hamarøy kommune har sikret seg opsjon på kjøp av ”kiosken”, Ham-

Dikterstua ved siden av Skogheim, hvor Hamsun bodde fra 1911 -1917.

suns dikterstue ved Skogheim, dersom det blir aktuelt å avhende eien-

dommen. Hamsun bygget dikterstuen på Oppeid i 1916 for å sikre seg arbeidsro ”når ungeståket i heimhuset på Skogheim ble for heftig” (*Lokalavisa Nordsalten*, 21.10.05). Huset er i dag i privat eie.

GAMME PÅ HANSBAKK

Hamsungamme: Gammens innervegg består av rundstokker lagt på reisverket. På yttersiden stables det torv på hverandre for iso-lering. Musen ”Madame” var tilstede da bildet ble tatt.

På Hansbakk i Hamarøy bygger elever fra Hamarøy sentralskole en gamle nettopp der hvor Hamsun bodde sommeren 1900 og skrev *Munken Vendt*. Hamsun hadde kommet hjem for første gang etter mer enn 20 år. Først hadde han prøvd å bo hos foreldrene i Hamsund, men det ble for trangt. Hamsun flyttet til gården Hansbakk for å få bedre plass og mer arbeidsro. - Tomten er lokalisert ved hjelp av lokalkjente. ”Gjennom funn

av bl.a. et skjær, en gruve og en potteskår, mener vi å ha bevist at vi har funnet stedet der gammen lå”, sier undervisningsinspektør Anne Reiten. ”Vi fant også en tann, men den tror vi var fra et dyr,” tilføyer en elev. Ingen vet i dag hvordan gammen virkelig så ut. Hamsun selv brukte både betegnelsen gamle og jordhytte om skrivestedet. Sentralskolen bygger nå en samisk rundgamme under kyndig ledelse av Sander Andersen og Aline Mikkelsen. Arbeidene begynte i september 2005. Gammen skal brukes til fritidsformål i området. Den gamle stien som gikk fra Hansbakkan til Hamsund vil elevene også gjøre tilgjengelig igjen.

Prosjektet støttes bl.a. gjennom ressursenteret ved Knut Hamsun videregående skole.

NØRHOLM

Planlagt industriområde i Grimstad vil berøre noe av Nørholm-eiendommen: Grimstad kommune planlegger regulering av et 2 750 mål stort område vest for Grimstad på sydsiden av den nye E-18 som nå er under planlegging. I det første utkastet viser planene at en del av skogen som tilhører Nørholm vil bli berørt, men ordføreren i Grimstad, Svein Harberg, forsikrer at alle mulige hensyn vil bli tatt for å unngå konflikt med dagens eiere. ”Vi kommer på det sterkeste til å motsette oss dette,” sier Victoria Hamsun, Hamsuns barnbarn som bor på Nørholm. ”Det er overraskende og skuffende å se at hensynet til Nørholm som et kulturminne av nasjonal betydning, overhodet ikke er nevnt fra Grimstad kommune.” (*Dagbladet*, 07.08.05)

Estetisk versus funksjonell parkeringsplass: Fylkeskommunens leder av arealplanseksjonen Kirsten Hellerdal foreslår en parklignende utforming for parkeringsplassen som ligger utenfor Nørholm, med infotavle og benker for betraktning og foto-grafering. ”Som et hovedgrep bør det estetiske og kulturhistoriske prioriteres fremfor det funksjonelle,” mener Hellerdal. Når E 18 flyttes til ny vei, nedgraderes veien forbi Nørholm, og det skal bygges en gang- og sykkelvei

Bild fra Nørholms nettside www.hamsun.no

fra Tjore forbi Nørholm og til Krømpe. Victoria Hamsun er av en annen oppfatning: ”Det vil være vanskelig å gjøre vesentlige inngrep på dagens parkeringsplass. Nørholm vil bruke plassen til tømmeropplag og annen nødvendig benyttelse i tider av året. (...) Varer i opplag må ikke stenges inne av trafikk og parkerte biler eller materiell som er Nørholm utedkommende,” mener hun i en fellesuttalelse med Espen Hamsun Rustad. (*Grimstad Adressetidende*, 20.09.05)

BØKER

Kropp og litteratur: *Den litterære kroppen* er tittelen på en ny bok som

inneholder bidrag av en rekke forskere fra Høgskolen i Agder. Bak utgivelsen står professor i nordisk litteraturvitenskap ved Høgskolen i Agder, Unni Langås som allerede i fjor utga *Kroppens betydning i norsk litteratur – 1800 – 1900*. ”Kroppen i en tekst er ikke bare en kropp,” mener Langås. ”Den er alltid noe mer, den viser til noe annet. (...) Hvis vi tenker på Knut Hamsuns roman *Sult*, så møter vi der en mann som vandrer rundt i Christiania. Hans livssituasjon uttrykkes i hovedsak gjennom kroppen. (...) *Sult* er kanskje den første romanen i norsk litteratur som gjør kroppen til hovedarena for å fortolke individets situasjon i verden. Kroppen blir det fremste uttrykk for den moderne livsforståelse,” sier Unni Langås.

Ufullendt selvbiografi: Øystein Rottem (1946-2004), kjent som en av Norges ledende litteraturkritikere gjennom mange år, hadde et skjønnlitterært prosjekt som han dessverre aldri fikk fullført. Han ville skrive en selvbiografi som skulle favne lokalhistorie, samfunnsforhold og de nære relasjoner, men han rakk bare å skrive det første kapitlet før han døde i desember 2004. Med familiens tillatelse er dette kapitlet under tittel ”Brevet” nå gjengitt i *Nordlit (arbeidsskrift i litteratur, Det humanistiske Fakultet, Universitet i Tromsø, nr. 17, vår 2005)*. Det handler om bestefaren og om landskapet i Snillfjord i Trøndelag hvor Rottem vokste opp hos besteforeldrene.

Øystein Rottem var i mange år tilknyttet Humanistisk fakultet ved Universitetet i Tromsø, og han holdt kontakten både faglig og som privatperson helt til det siste. Hele num-

meret av *Nordlit* vies Øystein Rottems minne. Fire av tekstene handler om Hamsun.

TEATER

Nytt teaterbygg i Tromsø: Etter 34 fire års drift ble Hålogaland Teater i Tromsø endelig herre i eget hus i august 2005. Teatret ser nå frem til nyåpning i eget bygg med fire premierer i to dager og et stort åpningsshow som går av stabelen den 4. november. Åpningsforestillingen blir en storoppsetting av *Benoni og Rosa*. Teatret har som kunstnerisk mål å produsere bl.a. en ny Hamsundramatisering årlig.

Markens Grøde dramatisert i Harstad: Under Festspillene i Harstad var det verdenspremiere på den første dramatiseringen av Hamsuns roman *Markens Grøde*. Historien til nybrottsekteparet Isak og Inger Sellanraa ble presentert i en låve et par kilometer utenfor Harstad Sentrum. Det var ifølge Hege I. Hansen i *Nordlys* (21.06.05) ”den perfekte scene” og samtidig den avgjørende faktor som berget hele forestillingen. ”Begynnelsen er stykkets store minus. Det blir for mye føleri og innadvent kunst som ikke når frem til publikum med det enkleste budskap.” Men til slutt er publikum sjarmert. ”Man skal ikke la seg lure,” skriver Hansen. ”Uten låve som ramme er jeg redd *Markens Grøde* hadde falt fort til jorden.”

FILM

Første store TV-dokumentar om Hamsun lages fra Tromsø: Knut

Erik Jensen (mest kjent for filmen "Heftig og begeistret") og Per Kristian Olsen har fått klarsignal fra NRK om å lage en dokumentar om Hamsun. Tre programmer à femti minutter skal vises på TV mot slutten av 2007. De to nord-norske filmskaperne mener at de trolig har andre innfallsvinkler for å forstå Hamsuns liv og levnet enn folk fra andre steder, men samtidig lover de å "ikke nordlandsromantisere Hamsun, som vi i Norge har hatt en tendens til å gjøre bestandig. (...) Vi skal forsøke å forstå både mennesket og kunstneren Hamsun."

Hamsuns nazi-sympatier skal på ingen måte feies under teppet, skjønt det betyr å stikke hånda inn i et vepsebol. "Det er jo det som gjør det litt artig også, at det blir diskusjon etterpå. Likegyldighet er jo det verste." Knut Erik Jensen ble selv evakuert fra Finnmark under krigen. "Ja, det er mange tanker man kan gjøre seg. Jeg har et ambivalent forhold til Hamsun, men det har vi jo alle," sier Jensen.

ARRANGEMENT

HAMSUN-DAGENE 2005 I MILANO

Fra 17. – 20.11. arrangerer Hamsun-Stiftelsen Hamarøy i samarbeid med Hamsun-Selskapet og mange andre aktører Hamsun-dager i Milano.

På litteraturseminaret (19.11.) forteller Even Arntzen om "Knut Hamsun som tidlig modernist", Nils Magne Knutsen bidrar med et lysbildeforedrag om "Hamsun og Nord-Norge" og Fulvio Ferrari fra Universitetet i Trento foreleser om Hamsun som "en utfordring for en oversetter". Massimo Ciara-

volò, Universitetet i Milano, tar for seg "Hamsun og nazismen – fra en italiensk synsvinkel". Direktøren av det italienske forlaget Iperborea, Emilia Lodigiani, forteller om "Norsk litteratur i Italia- hvorfor og for hvem?" Knut Hamsun videregående skole fremfører et utdrag fra en nyskrevet musikal basert på *Victoria* av Knut Hamsun. Medvirkende er bl.a. tidligere elever fra Knut Hamsun vgs, Musikk i Nordland og Hamarøy Blaudakor. Teksten er skrevet av Bjørn Stemland og musikk av Lech Sarnowski.

- Henning Howlid Wærp, Universitetet i Tromsø, fortsetter med "*Ibsens Indflydelse paa Rishøsten i Indien*. Knut Hamsun som Ibsen-bekjemper." Så snakker Linda Hamrin Nesby, stipendiat, om "Naturens funksjon i Pan", og Ronald Nilsen Altinius avslutter foredragsrekken med "Han kan faa Kornet fra Ægypten. Natur som sisofysk slit eller agrar idyll? *Markens Grøde* i et globalt perspektiv".

I forkant av litteraturseminaret (17. november) foregår det bl.a. en rekke møter mellom næringslivrepresentanter fra Italia og Norge. En utstilling med naturfotografier av Bjørn Erik Olsen under tittelen "I Æventyrland" skal vise Nord-Norge fra dens vakreste side. Og selvfølgelig kan man se Hamsun-filmer: *Landstrykere*, *Telegrafisten*, *Pan* og *Gåten Knut Hamsun*. Ut over det vises *I am Dina* etter Herbjørg Wassmos roman. Mer informasjon om Hamsun-dagene i Milano finner man på internett: www.hamsundagene.no

HAMSUN-DAGENE 2006 PÅ HAMARØY

Ny hovedkomité: En ny hovedkomité dannes i disse dager for Hamsun-dagene 2006 på Hamarøy. Det er Hamsun-stiftelsen som foretar valget.

Forestilling skal det bli: Hamarøy teaterlag mobiliserer igjen til den tradisjonelle teaterforestillingen under Hamsun-dagene. Det er deler av Hamsuns populære og folkelige *August* som dramatiseres for scenen av Tore Hestbråten og Terje Øien og som skal ha premiere i august 2006. "Det blir historien om den aldrende

Lærer og poet Tore Hestbråten

August som returnerer til Polden for å bli et "alminnelig menneske", og om forholdet mellom han og Pauline," forteller Tore Hestbråten. Instruktør blir Fritjof Nordnes som er mest kjent som komiker og historieforteller.

HAMSUN-JUBILEUM 2009

Nasjonalbiblioteket får ansvar: Ved et besøk i Grimstad i juni måned fikk

kulturminister Valgerd Svarstad Haugland et brev fra ordførerne i Hamarøy og Grimstad som ba om et møte med henne for å luften tanken om et jubileum. Departementet svarte på brevet ved å be Nasjonalbiblioteket om å forestå en høvelig markering på vegne av staten, og at eventuell økonomisk støtte til en markering må gå over Nasjonalbibliotekets budsjett. Dette har Nasjonalbiblioteket grepet fatt i, og i begynnelsen av november skal det holdes et møte i Oslo hvor ordførerne fra Hamarøy, Grimstad og Lom deltar, sammen med representanter fra sine respektive fylkeskommuner. På møtet vil arbeidsgruppen presentere de foreløpige planer og tanker for et jubileum slik at Nasjonalbiblioteket får et innspill fra dem som har arbeidet med dette.

Arbeidsgruppen etablerte seg før jul i fjor som felles interimskomité med representanter fra Aust-Agder fylkeskommune, Grimstad kommune, Nordland fylkeskommune og Hamarøy kommune. Også Oppland fylkeskommune og Lom/Vågå var invitert med i det forberedende arbeidet.

HJEMMESIDE

Hamsun-Selskapets hjemmeside www.hamsun-selskapet.no skal nå ryddes og oppdateres. Det er Hedvig Kirsten Rasmussen, mottaker av Hamsun-Selskapets stipend i 2004, Hamsun-elsker og dansk statsborger med bosted i Karlsruhe/Tyskland som overtar hjemmesiden etter Knut Hamsun vgs/kompetansesenter. Siden lå en stund uten den nødvendige pleie etter omrokninger i tidsressursene.

Rasmussens egen hjemmeside kan også anbefales: www.hamsun.at

KNUT HAMSUN VIDEREGÅENDE SKOLE

Knut Hamsun videregående skole kan miste navnet: Knut Hamsun vgs på Hamarøy foreslås av utdanningsråden i Nordland Fylke lagt som filial under Fauske videregående skole. Forslaget innebærer bl.a. at skolen kan miste Knut Hamsuns navn. Skolen selv og alle tre kommuner i Nord-Salten har uttalt seg mot dette forslaget. Det påpekes bl.a. rollen som skolen har gjennom skolens arbeid og

Knut Hamsun videregående skole – joarkkaskåvllå på Oppeid

kompetansesenter som utviklingsaktør i regionen, spesielt i Hamsun-relatert kompetanseutvikling blant skolens lærere. Tidligere, nåværende og fremtidige elever har engasjert seg i saken og slått ring om skolen. Bl.a. er det kommet inn ca. 750 støtteerklæringer på internett og per SMS. (Se internett <http://www.opprop.no/opprop.php?id=knuthamsunvgs&page=0>)

Skolens kompetansesenter har påtatt seg oppdrag fra Hamsun-Selskapet og bl.a. stått for utgivelsen av *Hamsun-Nytt* siden 2002.

DEBATT I GRIMSTAD

Biografmøte: Fire Hamsun-biografer ved et bord og med Rolf Steffensen som myndig ordstyrer ble en programpost som på mange måter ga et nytt perspektiv både på biografene og den biograferte under Hamsun-og Ibsendagene i Grimstad i august. "Mytedannelse er en del av det å være forfatter. De behøver ikke skrive riktig om barndommen, bare de skriver godt om den", sa Robert Ferguson, som utga "Gåten Knut Hamsun" i 1988. Jørgen Haugan, som utga "Solgudens fall" i 2004, slo fast at myten om den slemme onkel Hans er skapt av familien, og at den største mytedaneren var Tore Hamsun.

Debatten og samtalen dreide seg mye om innholdet i Hamsuns romaner, spesielt den siste han skrev, *Paa gjengrodde stier*. "Denne romanen er en av de største løgnhistorier i norsk litteratur. Og en av de mest fantastiske. Hamsun skriver så elegant at leseren ikke legger merke til det. Kunne ikke Hamsun ha angret litt?", spurte Jørgen Haugan.

"Hamsun var en stor utfordring, og det er det som gjør ham så spennende", sa Ingar S. Kolloen, og fortsatte: "Jeg hadde håpet at jeg i et privatarkiv skulle funnet en liten lapp hvor det sto at han angret. Men nei, ingen tegn på at han angret det han hadde vært med på".

Rolf Steffensen grep fatt i Haugans beskrivelse av *Paa gjengrodde stier* som en løgnroman. "Det er sterkt! Når Hamsun blir kompromittert, hvor står da vi, vi som ikke har sett på romanen som et løgnskrift", spurte han. "Hamsun betrakter leseren som en fiende. Hans teknikk er å leke med lesernes